

Monografies

La població estrangera resident a Barcelona. Evolució i característiques

Javier Asensio, Cristina Cárcel. Gabinet Tècnic de Programació i Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Introducció

Aquest article presenta les principals xifres referides a la població de nacionalitat estrangera resident a Barcelona a partir de les dades del padró municipal d'habitants. La primera secció presenta l'evolució del saldo migratori i el detall per districtes de la seva composició, la segona compara les piràmides de població del 2001 i el 2008 de les persones residents de nacionalitat espanyola i estrangera, i a la tercera es presenten dades de les diferents nacionalitats. Posteriorment s'ofereixen xifres d'evolució de la població estrangera per districtes i nacionalitats, per concloure amb dades descriptives de determinades característiques de la població estrangera (composició de les llars, naixements i matrimonis, sistema educatiu i població en situació d'atur).

1. El saldo migratori en perspectiva històrica

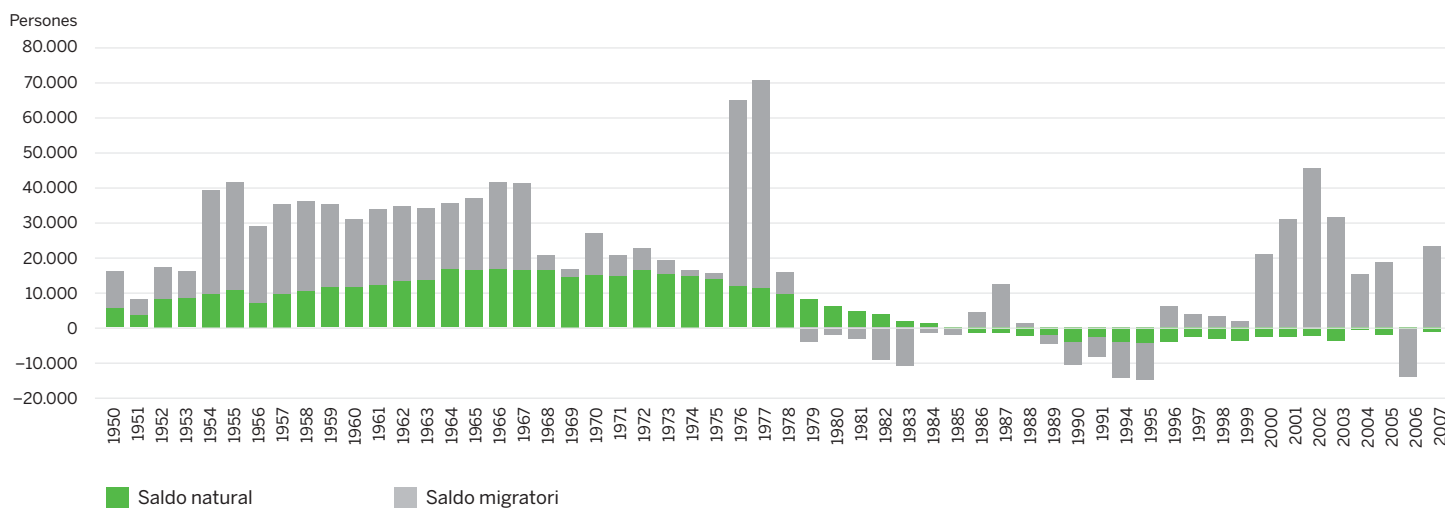
Al llarg dels darrers deu anys, Barcelona ha experimentat una important onada immigratòria. Cal tenir en compte que els registres històrics del padró municipal permeten calcular el saldo migratori com la diferència entre les altes i les baixes, de manera que les altes inclouen tant la immigració com les inclusions al padró (residents prèviament no empadronats que s'hi inscriuen sense comunicar l'origen), mentre que les baixes sumen les emigracions a les baixes per inscripció indeguda (gràfic 1).

L'onada immigratòria actual, que s'inicia l'any 2000, és d'una intensitat comparable a la que es va experimentar entre mitjan anys cinquanta i el final dels seixanta, tot i que fins al moment no s'ha estès tant en el temps. El gràfic

1 també posa de manifest variacions molt més brusques al saldo migratori que al natural, atès que el primer està subjecte a variacions en la normativa que afecten el seu còmput. Un exemple d'això és l'aplicació l'any 2006 de la Llei orgànica 14/2003, segons la qual els ajuntaments han de declarar la caducitat de la inscripció al padró de les persones estrangeres no comunitàries sense autorització de residència permanent que no l'hagin renovat en un termini de dos anys. Altres casos de variacions sobtades, segurament degudes a canvis administratius o criteris de comptabilització canviants, són les modificacions que s'observen entre el 1987 i el 1988 o, principalment, els elevats saldos dels anys 1976 i 1977.

Des de l'any 1950 la immigració és el principal factor determinant de l'evolució de la població estrangera resident a Barcelona.

Gràfic 1. Evolució dels saldos natural i migratori. Barcelona, 1950-2007

Font: Moviments demogràfics. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Notes: saldo natural: naixements menys defuncions; saldo migratori: altes (inclusió, immigració) menys baixes (emigració, inscripció indeguda).

lució de la població resident a la ciutat de Barcelona. Únicament durant determinats períodes dels anys setanta el saldo natural va tenir un impacte més rellevant que el migratori.

La taula 1 detalla, per al període 2004-2007, la contribució de ciutadans espanyols i estrangers als saldos natural i migratori, diferenciant entre els moviments migratoris de manera estricta (diferència entre emigració i immigració) i el paper que tenen les altes per omissió (alta al padró sense comunicació del lloc de residència prèvia) o les baixes per inscripció indeguda o per caducitat.

El tret més destacat és la tendència cap a l'emigració per part de la població de nacionalitat espanyola resident a la ciutat, de més de 16.000 moviments nets de mitjana, tot i que amb una

tendència a la baixa. Així, el saldo net positiu és degut a l'elevada immigració estrangera. Cal tenir en compte que la reducció de les altes per omissió a partir de l'any 2005 s'explicaria per un canvi de criteri a l'hora de donar d'alta ciutadans procedents de l'estranger. Igualment, l'elevat nombre de declaracions de caducitat del 2006 s'explica per l'aplicació de la norma esmentada prèviament.

La taula 2 detalla, per a l'any 2007, l'estructura dels saldos natural i migratori per als deu districtes de la ciutat segons les nacionalitats. No es pretén en aquest espai descriure detalladament les dades, ja que les taules són prou il·lustratives dels diferents detalls, de manera que ens limitarem a identificar-ne els trets principals:

- El saldo natural deficitari de la

ciutat (- 1.433 persones) és degut a un nombre superior de defuncions respecte als naixements per part de la població de nacionalitat espanyola (- 4.023 persones). En el cas de la població de nacionalitat estrangera, s'observa un saldo clarament positiu (+ 2.590 persones). Aquesta situació es reproduïx a set districtes.

- Els fluxos migratoris de la població resident de nacionalitat espanyola (taula 2a) són negatius a tots els districtes de la ciutat. Al contrari, la immigració estrangera (taula 2b) supera l'emigració en tots els casos. Aquesta aportació positiva es continua manifestant si, a més, es consideren les diferències entre les altes per omissió i les baixes per inscripció indeguda i caducitat, les quals aporten un saldo net de més de 17.000 persones al con-

Taula 1. Moviment demogràfic segons la nacionalitat. Barcelona, 2004-2007

Any	Total altes menys baixes al padró	Altes per			Baixes per		
		Naixement	Immigració	Omissió	Defunció	Emigració	Inscripció indeguda / caducitat
2004	14.645	13.931	38.026	56.516	14.797	59.039	19.992
Nacionalitat espanyola	-19.407	11.699	25.170	6.320	14.632	42.805	5.159
Nacionalitat estrangera	34.052	2.232	12.856	50.196	165	16.234	14.833
2005	16.066	14.164	70.360	33.967	16.018	60.947	25.460
Nacionalitat espanyola	-15.222	11.598	31.027	5.270	15.806	41.924	5.387
Nacionalitat estrangera	31.288	2.566	39.333	28.697	212	19.023	20.073
2006	-14.172	14.141	94.815	16.736	14.867	62.132	62.865
Nacionalitat espanyola	-16.545	11.494	29.941	4.243	14.645	41.945	5.633
Nacionalitat estrangera	2.373	2.647	64.874	12.493	222	20.187	57.232
2007	21.730	13.986	102.993	19.497	15.419	62.433	36.894
Nacionalitat espanyola	-13.454	11.154	29.521	4.142	15.177	39.104	3.990
Nacionalitat estrangera	35.184	2.832	73.472	15.355	242	23.329	32.904

Font: Moviments demogràfics. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Taula 2. Saldos natural i migratori de tota la població per districtes. Barcelona, 2007

	Total saldos	Saldo natural			Saldo migratori				
		Total (A-B)	Naixement (A)	Defunció (B)	Total (C+D)- (E+F)	Immigració (C)	Omissió (D)	Emigració (E)	Inscripció indeguda (F)
Barcelona	21.730	-1.433	13.986	15.419	23.163	102.993	19.497	62.433	36.894
Ciutat Vella	3.477	-157	852	1.009	3.634	16.271	3.553	7.679	8.511
Eixample	4.152	-777	2.079	2.856	4.929	17.542	2.776	9.633	5.756
Sants-Montjuïc	2.179	-240	1.459	1.699	2.419	12.969	2.474	8.321	4.703
Les Corts	886	-138	573	711	1.024	4.673	481	2.871	1.259
Sarrià - Sant Gervasi	1.555	3	1.334	1.331	1.552	6.808	938	4.312	1.882
Gràcia	2.207	-240	1.056	1.296	2.447	7.515	936	4.130	1.874
Horta-Guinardó	1.296	-189	1.493	1.682	1.485	7.993	1.472	5.629	2.351
Nou Barris	1.733	-45	1.603	1.648	1.778	8.671	2.997	6.389	3.501
Sant Andreu	1.559	142	1.389	1.247	1.417	7.805	1.295	5.325	2.358
Sant Martí	2.686	208	2.148	1.940	2.478	12.746	2.575	8.144	4.699

Taula 2a. Saldos natural i migratori de la població de nacionalitat espanyola per districtes. Barcelona, 2007

	Total saldos	Saldo natural			Saldo migratori				
		Total (A-B)	Naixement (A)	Defunció (B)	Total (C+D)- (E+F)	Immigració (C)	Omissió (D)	Emigració (E)	Inscripció indeguda (F)
Barcelona	-13.454	-4.023	11.154	15.177	-9.431	29.521	4.142	39.104	3.990
Ciutat Vella	-912	-502	473	975	-410	2.301	420	2.669	462
Eixample	-1.575	-1.141	1.675	2.816	-434	5.666	681	6.233	548
Sants-Montjuïc	-1.995	-602	1.070	1.672	-1.393	3.466	481	4.890	450
Les Corts	-473	-181	515	696	-292	1.749	146	2.019	168
Sarrià - Sant Gervasi	-394	-79	1.219	1.298	-315	2.826	472	3.264	349
Gràcia	-606	-387	892	1.279	-219	2.586	354	2.902	257
Horta-Guinardó	-1.831	-430	1.235	1.665	-1.401	2.517	385	4.000	303
Nou Barris	-2.344	-442	1.185	1.627	-1.902	2.297	420	4.150	469
Sant Andreu	-1.456	-89	1.144	1.233	-1.367	2.288	275	3.634	296
Sant Martí	-1.868	-170	1.746	1.916	-1.698	3.825	508	5.343	688

Font: Moviments demogràfics. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Taula 2b. Saldos natural i migratori de la població de nacionalitat estrangera per districtes. Barcelona, 2007

	Total saldos	Saldo natural			Saldo migratori				
		Total (A-B)	Naixement (A)	Defunció (B)	Total (C+D)- (E+F)	Immigració (C)	Omissió (D)	Emigració (E)	Inscripció indeguda (F)
Barcelona	35.184	2.590	2.832	242	32.594	73.472	15.355	23.329	32.904
Ciutat Vella	4.389	345	379	34	4.044	13.970	3.133	5.010	8.049
Eixample	5.727	364	404	40	5.363	11.876	2.095	3.400	5.208
Sants-Montjuïc	4.174	362	389	27	3.812	9.503	1.993	3.431	4.253
Les Corts	1.359	43	58	15	1.316	2.924	335	852	1.091
Sarrià - Sant Gervasi	1.949	82	115	33	1.867	3.982	466	1.048	1.533
Gràcia	2.813	147	164	17	2.666	4.929	582	1.228	1.617
Horta-Guinardó	3.127	241	258	17	2.886	5.476	1.087	1.629	2.048
Nou Barris	4.077	397	418	21	3.680	6.374	2.577	2.239	3.032
Sant Andreu	3.015	231	245	14	2.784	5.517	1.020	1.691	2.062
Sant Martí	4.554	378	402	24	4.176	8.921	2.067	2.801	4.011

Font: Moviments demogràfics. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

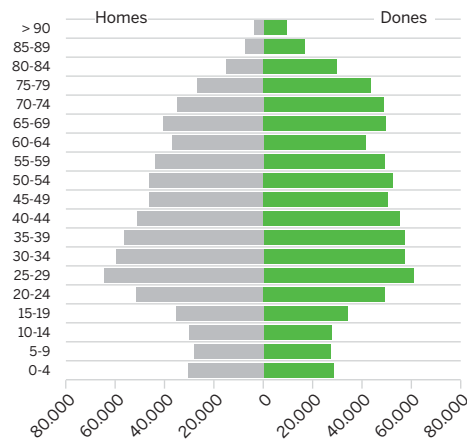
junt de la ciutat. Els districtes amb més immigració neta de ciutadans de nacionalitat estrangera són l'Eixample, Sant Martí i Ciutat Vella. Aquesta ordenació es manté en el saldo natural de la població estrangera.

2. Estructura de la població estrangera i espanyola per edats

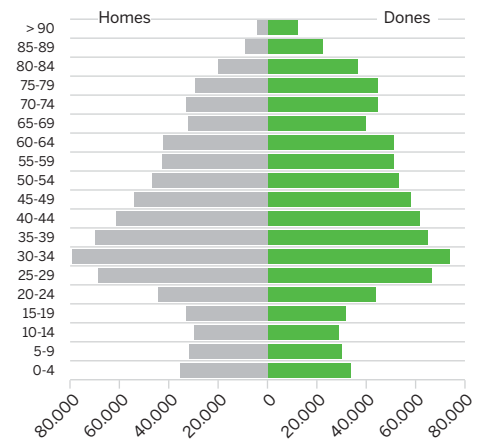
L'arribada de població estrangera també ha produït canvis en l'estructura d'edats de la població (gràfic 2). L'any 2001 la presència de població estrangera resident a Barcelona era molt baixa, i per a algunes franges d'edat pràcticament testimonial. Els processos migratoris descrits als apartats anteriors han donat lloc a una piràmide de magnitud més rellevant, molt eixamplada a les cohorts d'entre 25 i 40 anys, corresponents a les edats de més propensió migratòria. Al contrari del que s'observa en el cas de la piràmide de població de nacionalitat espanyola, la piràmide de la població de nacionalitat estrangera està esbiaixada cap al costat esquerre, corresponent als homes. A banda, lògicament, de la baixa presència de població envellida, la població estrangera també destaca per una base de la piràmide molt estreta. Aquest fet, aparentment contradictori amb la documentada taxa de natalitat superior de la població immigrant estrangera, s'explicaria per la presència d'un nombre rellevant de ciutadans i ciutadanes estrangers sense descendència resident a la ciutat.

Gràfic 2. Piràmides de població. Barcelona, 2001 i 2008

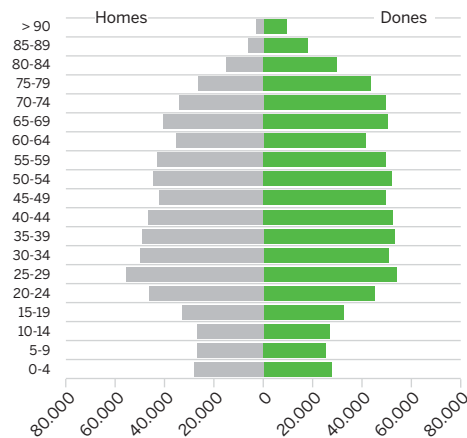
Població total del 2001

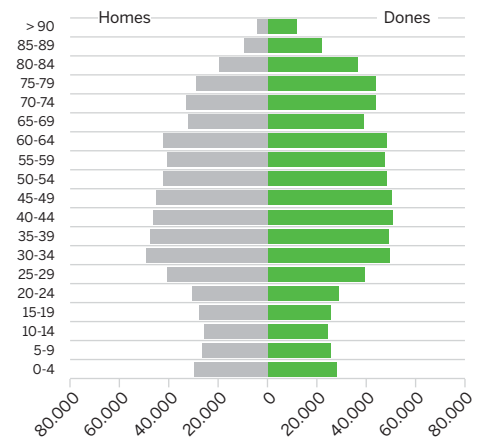
Població total del 2008

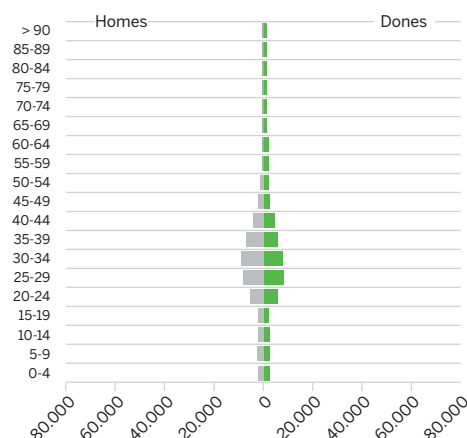
Població amb nacionalitat espanyola del 2001

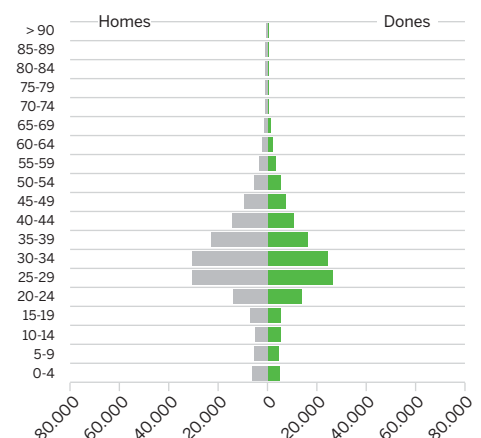
Població amb nacionalitat espanyola del 2008

Població amb nacionalitat estrangera del 2001

Població amb nacionalitat estrangera del 2008

Font: Lectures del cens i el padró. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

3. Evolució de la població estrangera

Les diferents lectures dels censos i padrons de població des de l'any 1986 mostren l'augment continuat de la població estrangera resident, tant en termes absoluts com relatius (taula 3 i gràfic 3). D'una presència inferior a 20.000

persones residents de nacionalitat estrangera l'any 1986, que suposaven poc més de l'1% de la població, la ciutat té actualment més d'un 18% de població de nacionalitat estrangera. La gràfica d'evolució d'aquest percentatge mostra com l'efecte ja comentat de l'aplicació

de la Llei 14/2003 ha estat generar un «efecte esglaió» a la sèrie, però no trenca la tendència creixent en la proporció de persones estrangeres residents. El que sí que s'observa és un lleu alentiment del ritme de creixement del percentatge, el qual no seria degut a una disminució en el ritme d'immigració de la població estrangera, sinó a una reducció del saldo emigratori de la població de nacionalitat espanyola.

L'evolució del nombre de residents segons les nacionalitats (agrupades per continents) mostra la preeminència de l'origen americà, seguit de l'uropeu, asiàtic i, en darrer lloc, l'africà (taula 4 i gràfic 4). La presència de persones residents d'origen americà va augmentar a un ritme molt superior al de la resta durant el darrer quinquenni del segle passat, i des de llavors s'han mantingut com la colònia més nombrosa, que ha arribat a superar el 50% del total de persones estrangeres residents a la ciutat. Això no obstant, l'arribada de més població d'Àsia, Oceania i la resta d'Europa ha reduït aquest percentatge fins al 43,9%.

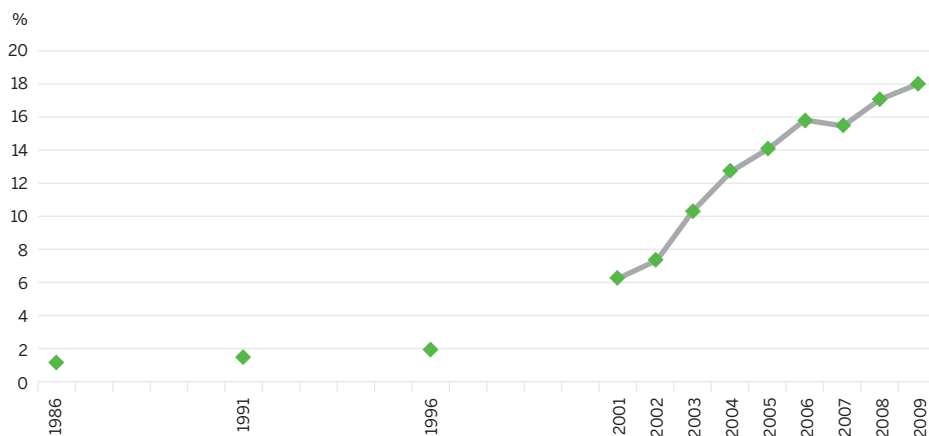
Al llarg del període 2001-2008 el col·lectiu de residents equatorians ha estat sempre el més nombrós, però el 2009 s'ha vist superat pels italians (taula 5). Cal tenir en compte, però, que una gran part de les persones residents de nacionalitat italiana provenen d'Amèrica Llatina. La població marroquina, que el 2001 ocupava la segona plaça, ha estat desplaçada fins a la sisena tot i doblar el nombre de residents. La raó ha estat

Taula 3. Evolució de la població de nacionalitat estrangera. Barcelona, 1986-2009

Data		Persones	%
1/4/1986	Padró	19.401	1,1
1/3/1991	Cens/padró	23.329	1,4
1/5/1996	Padró	29.043	1,9
1/11/2001	Cens	95.356	6,3
1/1/2002	Lectura del padró	113.809	7,4
1/1/2003	Lectura del padró	163.046	10,4
1/1/2004	Lectura del padró	202.489	12,8
1/1/2005	Lectura del padró	230.942	14,2
1/1/2006	Lectura del padró	260.058	15,9
1/1/2007	Lectura del padró	250.789	15,6
1/1/2008	Lectura del padró	280.817	17,3
1/1/2009	Lectura del padró	294.918	18,1

Font: Lectures de cens i padró. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 3. Evolució de la proporció de població de nacionalitat estrangera. Barcelona, 1986-2009.

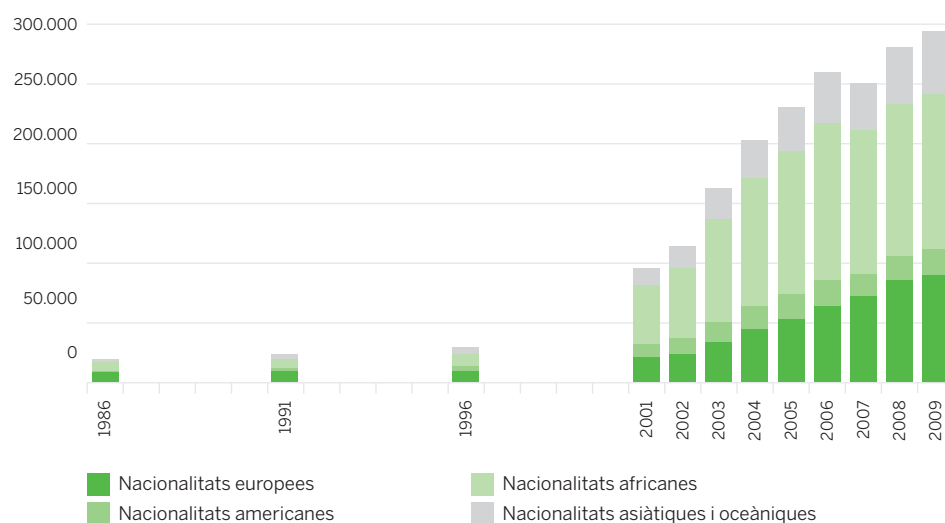
Font: Lectures del cens i padró. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Taula 4. Evolució de la població estrangera per nacionalitats. Barcelona, 1986-2009

Any	Total població estrangera	% s/total població	Nacionalitats europees	% s/població estrangera	Nacionalitats africanes	% s/població estrangera	Nacionalitats americanes	% s/població estrangera	Nacionalitats asiàtiques i oceàniques	% s/població estrangera
1986	19.401	1,1	8.001	41,2	1.544	8,0	7.435	38,3	2.421	12,5
1991	23.329	1,4	9.199	39,4	2.328	10,0	8.090	34,7	3.712	15,9
1996	29.043	1,9	8.679	29,9	4.401	15,2	10.888	37,5	5.075	17,5
2001	95.356	6,3	20.776	21,8	10.684	11,2	49.954	52,4	13.942	14,6
2002	113.809	7,4	22.924	20,1	13.893	12,2	58.944	51,8	18.048	15,9
2003	163.046	10,4	33.111	20,3	17.002	10,4	86.364	53,0	26.569	16,3
2004	202.489	12,8	44.483	22,0	19.321	9,5	107.517	53,1	31.168	15,4
2005	230.942	14,2	52.835	22,9	20.818	9,0	120.197	52,0	37.092	16,1
2006	260.058	15,9	63.195	24,3	22.336	8,6	131.694	50,6	42.833	16,5
2007	250.789	15,6	71.662	28,6	19.080	7,6	120.232	47,9	39.815	15,9
2008	280.817	17,3	85.105	30,3	20.408	7,3	127.668	45,5	47.636	17,0
2009	294.918	18,1	90.388	30,6	21.665	7,3	129.563	43,9	53.302	18,1

Font: Lectures de cens i padró. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 4. Evolució de la població estrangera per nacionalitats. Barcelona, 1986-2009

Font: Lectures del cens i el padró. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

l'arribada de nombrosos immigrants peruans, pakistanesos, bolivians i italians. Entre les nacionalitats que més ràpidament han augmentat la seva

presència al llarg dels darrers set anys destaquen els bolivians (un augment de gairebé el 300%) i els romanesos (1.600%).

Un terç de les persones de nacionalitat pakistanesa o filipina residents a Espanya viuen a Barcelona (taula 6). Per contra, hi ha comunitats com la marroquina o la romanesa, relativament nombroses pel que fa a la seva magnitud, que tenen una presència molt més nombrosa en altres ciutats i comunitats, de manera que el pes relatiu de les persones que resideixen a Barcelona sobre el conjunt és molt reduït.

4. Residents estrangers per districtes

Entre l'any 2001 i el 2009 es produeix una reducció de la concentració relativa de persones de nacionalitat estrangera als districtes de Ciutat Vella i l'Eixample (taula 7). Tot i que aquests dos districtes encara són els que acullen una proporció més alta del total de persones residents estrangeres, el per-

Taula 5. Evolució dels col·lectius estrangers més nombrosos, en xifres absolutes. Barcelona, 2001-2009

Nacionalitats	Taxa de creixement	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	2001-2009 (%)									
Total	209,3	95.356	113.809	163.046	202.489	230.942	260.058	250.789	280.817	294.918
Itàlia	622,0	3.142	4.572	7.013	9.619	11.678	14.447	17.556	20.843	22.684
Equador	170,7	8.204	17.975	26.891	32.946	31.828	31.423	25.351	22.943	22.210
Pakistan	420,9	3.405	6.112	9.944	10.198	11.997	14.251	13.093	15.966	17.735
Bolívia	2.931,2	583	1.116	2.455	4.810	8.314	11.495	16.352	18.759	17.672
Perú	127,0	6.879	8.646	10.964	13.163	15.037	16.115	14.439	15.240	15.613
Marroc	101,0	7.165	9.751	11.985	13.594	14.508	15.522	13.348	13.998	14.402
Xina	472,2	2.460	3.303	5.272	7.195	9.524	11.632	11.095	12.938	14.076
Colòmbia	187,2	4.708	9.616	12.429	13.307	13.935	14.616	12.436	13.032	13.521
França	357,2	2.943	3.684	4.709	6.577	7.706	9.061	10.720	12.557	13.454
Argentina	289,9	2.504	4.547	9.516	11.437	12.439	13.265	10.074	9.922	9.763
Brasil	606,3	1.368	1.880	2.641	3.557	4.688	6.313	6.985	9.006	9.662
Filipines	140,3	3.176	3.859	4.903	5.871	6.470	6.660	6.188	7.023	7.631
Alemanya	225,4	2.269	2.593	3.225	4.170	4.762	5.355	6.277	7.070	7.383
República Dominicana	76,9	4.136	5.031	5.947	6.777	7.218	7.697	6.556	7.101	7.315
Romania	1.587,2	392	1.079	2.288	3.084	4.049	5.052	4.737	6.733	6.614
Resta de nacionalitats	126,5	42.022	30.045	42.864	56.184	66.789	77.154	75.582	87.686	95.183

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Font: Lectures del padró municipal d'habitants a 1 de gener dels anys 2001 a 2009. Ajuntament de Barcelona.

Taula 6. Pes relatiu dels residents estrangers sobre el total a Catalunya i Espanya, per nacionalitats. Barcelona, 2008

Nacionalitats	Persones estrangeres	% sobre població estrangera de Catalunya	% sobre població estrangera d'Espanya
Total	273.175	24,7	5,2
Equador	22.654	28,0	5,3
Itàlia	20.305	46,4	12,9
Bolívia	18.370	30,2	7,6
Pakistan	15.057	52,6	32,0
Perú	14.945	45,7	12,3
Marroc	13.438	6,4	2,1
Colòmbia	12.746	27,5	4,5
França	12.296	36,7	10,9
Xina	12.257	31,9	9,7
Argentina	9.975	28,3	6,8
Brasil	8.687	33,7	7,5
República Dominicana	6.910	35,7	8,9
Alemanya	6.869	29,9	3,8
Filipines	6.837	81,7	28,3
Romania	6.494	7,4	0,9
Regne Unit	5.872	28,4	1,7
Xile	5.347	32,5	11,6
Mèxic	4.367	59,9	19,0
Índia	4.091	31,2	16,2

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Font: Instituto Nacional de Estadística.

centatge agregat ha passat del 37% al 30,6% en vuit anys. Al contrari, alguns dels districtes amb menor presència de població estrangera l'any 2001, com Sant Andreu i Nou Barris, han incrementat el seu pes el 2009.

5. Característiques de la població de nacionalitat estrangera: estructura de les llars, naixements, matrimonis, escolarització i mercat laboral

L'any 2001, el 93% de les llars de la ciutat estaven formades exclusivament per persones de nacionalitat espanyola. L'any 2008 aquest tipus de llars representen el 83% de les llars de la ciutat.

Per contra, les llars compostes exclusivament per persones de nacionalitat estrangera i les llars mixtes (llars on com a mínim un dels membres és espanyol o estranger) han experimentat un creixement considerable i signifiquen, l'any 2008, el 17% de les llars de la ciutat, deu punts més que l'any 2001 (taula 8).

Taula 7. Residents estrangers per districtes. Barcelona, 2001-2009

	Cens del 2001			Padró de juny del 2009		
	Persones estrangeres	% sobre població estrangera	% sobre població resident ¹	Persones estrangeres	% sobre població estrangera	% sobre població resident ¹
Barcelona	95.356	100,0	6,3	294.918	100,0	18,1
Ciutat Vella	16.794	17,6	20,1	42.318	14,3	40,9
Eixample	18.479	19,4	7,4	48.205	16,3	18,1
Sants-Montjuïc	11.611	12,2	7,0	35.573	12,1	19,6
Les Corts	3.589	3,8	4,4	9.638	3,3	11,8
Sarrià - Sant Gervasi	6.788	7,1	5,1	17.189	5,8	12,0
Gràcia	6.495	6,8	5,7	19.352	6,6	15,8
Horta-Guinardó	7.317	7,7	4,4	22.291	7,6	13,1
Nou Barris	7.196	7,5	4,4	28.210	9,6	16,8
Sant Andreu	5.609	5,9	4,1	19.298	6,5	13,3
Sant Martí	9.871	10,4	4,7	35.009	11,9	15,3
No consta ²	1.607	1,7	—	17.835	6,0	—

1. Percentatge de població estrangera resident sobre el total de la població resident. 2. Població estrangera que no té domicili fix. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Fonts: Cens de població i habitatges, 2001. Institut Nacional d'Estadística. Institut d'Estadística de Catalunya. Lectura del padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2009. Ajuntament de Barcelona.

Taula 8. Composició de les llars segons la nacionalitat. Barcelona, 2001-2008

	2001	%	2007	%	2008	%
Total	594.452	100,0	645.752	100,0	650.647	100,0
Tots espanyols	554.845	93,3	545.852	84,5	540.507	83,1
Tots estrangers	19.394	3,3	51.098	7,9	55.475	8,5
Llars mixtes	20.213	3,4	48.802	7,6	54.665	8,4

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Fonts: 2001: Cens de població i habitatges, 2001. Instituto Nacional de Estadística. Institut d'Estadística de Catalunya. 2007 i 2008: lectura del padró municipal d'habitants a 30 de juny.

El nombre de naixements en què almenys un dels progenitors és estranger, així com el de matrimonis en què hi ha com a mínim un cònjuge estranger també han augmentat de forma notable durant els darrers anys (taula 9, gràfics 5 i 6). En el cas dels naixements, el percentatge amb almenys un progenitor estranger superava el 35% l'any 2007, 3,5 vegades més que

una dècada abans. En el cas dels matrimonis, el creixement del percentatge en què com a mínim un cònjuge és estranger mostra un comportament més erràtic, amb un estancament entre el 1998 i el 2000, seguit d'un fort augment entre aquest any i el 2001. De fet, la quantitat de matrimonis registrats mostra una tendència constant a la baixa, atès que un nombre

creixent de parelles renuncien a casarse. Per això les variacions en el percentatge de matrimonis amb presència de ciutadans i ciutadanes estrangers pot respondre a diferents comportaments d'aquesta tendència en funció de la nacionalitat.

Els alumnes estrangers constitueixen l'11,3% dels alumnes matriculats a totes les escoles de nivell no universitari de la ciutat de Barcelona. El 74% dels alumnes de nacionalitat estrangera estan matriculats a l'escola pública, l'alumnat de nacionalitat espanyola utilitza l'escola pública en el 33% dels casos (taula 10).

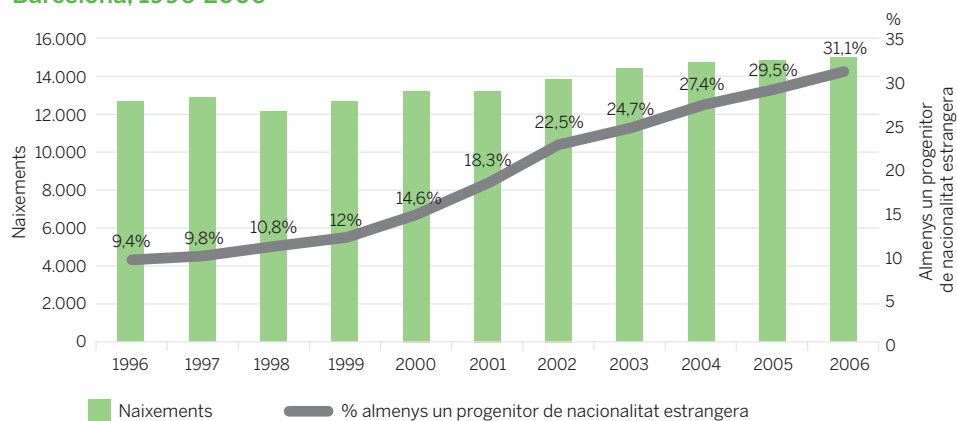
Des del curs 2002-03 a l'escola pública el nombre d'alumnes de nacionalitat espanyola matriculats ha

Taula 9. Evolució dels naixements amb progenitor estranger i els matrimonis amb cònjuge estranger. Barcelona, 1996-2007

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Naixements	12.617	12.855	12.064	12.629	13.148	13.182	13.814	14.342	14.649	14.786	14.904	15.074
% amb almenys un progenitor estranger	9,4	9,8	10,8	12,0	14,6	18,3	22,5	24,7	27,4	29,5	31,1	35,4
Matrimonis	7.371	7.291	7.092	6.827	6.873	6.584	6.682	6.642	6.874	6.852	6.738	6.073
% amb almenys un cònjuge estranger	8,5	9,2	10,3	11,2	10,4	13,4	18,2	25,0	27,1	28,3	29,9	32,8

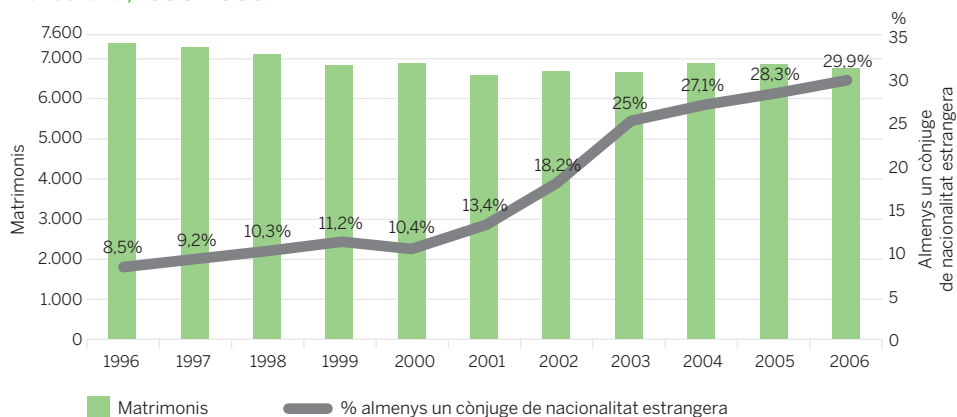
Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.
Font: INE.

Gràfic 5. Naixements amb progenitors de nacionalitat estrangera. Barcelona, 1996-2006

Font: INE. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 6. Matrimonis amb cònjuges de nacionalitat estrangera. Barcelona, 1996-2006

Font: INE. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

disminuït i es compensa de forma gairebé exacta amb l'augment d'alumnes de nacionalitat estrangera, i el nombre d'alumnes matriculats es manté pràcticament constant al voltant dels 230.000.

Finalment, si considerem la població aturada de nacionalitat estrangera durant l'any 2008 trobem més presència relativa d'homes (62,5%) i més presència de persones d'edats compreses entre els 30 i els 44 anys (56,1%). En el cas de la població espanyola, la franja d'edats més rellevant entre les persones aturades és la de més de 45 anys, la qual està infrarepresentada entre la població estrangera, tal com s'ha vist a l'anàlisi de les piràmides de població. L'augment de l'atur registrat que s'observa l'any 2008 respecte al 2007 ha estat relativament més elevat entre la població estrangera que entre l'espanyola, atès que el primer contingent augmenta el seu pes dins el nombre total de persones aturades en gairebé cinc punts percentuals en només un any (taula 11)

Taula 10. Alumnat no universitari per nacionalitats. Barcelona, curs 2007-2008

	Total	%	Espanyols	%	Estrangers	%
Població en edat escolar (de 0 a 17 anys)	229.681	100,0	193.799	84,4	35.882	15,6
Alumnes matriculats	233.438	100,0	206.960	88,7	26.478	11,3
Sector on estan matriculats						
Públic	88.027	37,7	68.520	33,1	19.507	73,7
Privat	145.411	62,3	138.440	66,9	6.971	26,3
Nivell escolar						
Educació infantil	56.028	24,0	51.708	25,0	4.320	16,3
Educació primària	75.640	32,4	65.664	31,7	9.976	37,7
Educació secundària	99.697	42,7	87.824	42,4	11.873	44,8
Educació especial	2.073	0,9	1.764	0,9	309	1,2
Evolució d'alumnes matriculats						
Curs 2002-03	227.994	100,0	213.637	93,7	14.357	6,3
Curs 2003-04	229.179	100,0	210.669	91,9	18.510	8,1
Curs 2004-05	229.286	100,0	208.691	91,0	20.595	9,0
Curs 2005-06	228.514	100,0	206.112	90,2	22.402	9,8
Curs 2006-07	229.925	100,0	205.828	89,5	24.097	10,5
Curs 2007-08	233.438	100,0	206.960	88,7	26.478	11,3

Nota: no inclou els alumnes matriculats a les escoles privades estrangeres atès que no es regeixen per la LOGSE.

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Fonts: Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya i Ministeri d'Educació, Política Social i Esport.

Taula 11. Atur registrat per nacionalitats, sexe, edat i sector d'activitat. Barcelona, 2008

	Total	%	Espanyola	%	Estrangera	%
Atur registrat	62.416	100,0	51.549	82,6	10.867	17,4
Sexe	62.416	100,0	51.549	100,0	10.867	100,0
Homes	30.118	48,3	23.330	45,3	6.788	62,5
Dones	32.298	51,7	28.219	54,7	4.079	37,5
Edat	62.416	100,0	51.549	100,0	10.867	100,0
De 16 a 19 anys	1.175	1,9	1.083	2,1	92	0,8
De 20 a 24 anys	3.655	5,9	3.003	5,8	652	6,0
De 25 a 29 anys	7.823	12,5	5.788	11,2	2.035	18,7
De 30 a 44 anys	23.637	37,9	17.544	34,0	6.093	56,1
De 45 anys i més	26.126	41,9	24.131	46,8	1.995	18,4
Sector d'activitat	62.416	100,0	51.549	100,0	10.867	100,0
Agricultura	352	0,6	207	0,4	145	1,3
Indústria	8.328	13,3	7.661	14,9	667	6,1
Construcció	4.877	7,8	3.097	6,0	1.780	16,4
Serveis	45.966	73,6	38.626	74,9	7.340	67,5
Sense ocupació anterior	2.893	4,6	1.958	3,8	935	8,6
Evolució de l'atur registrat¹						
2006	54.653	100,0	47.592	87,1	7.061	12,9
2007	52.047	100,0	45.403	87,2	6.644	12,8
2008	62.416	100,0	51.549	82,6	10.867	17,4

1. Mitjana anual.

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Fonts: Departament de Treball. Generalitat de Catalunya i Ministeri de Treball i Afers Socials.

Conclusions

L'arribada de població estrangera a la ciutat de Barcelona de manera notable a partir de l'any 2000 ha obert un nou escenari de creixement de la ciutat i ha trencat la tendència de pèrdua de població que va caracteritzar les dècades dels vuitanta i noranta del segle passat. Cal destacar que aquests canvis tenen lloc sobre la base d'un intens flux migratori tant en el sentit d'entrada com de sortida, i de residents de nacionalitat espanyola com d'estrangera, de manera que Barcelona és alhora un gran pol d'atracció i d'emissió.

El conjunt de dades i taules estadístiques presentat mostra la intensitat del procés immigratori que la ciutat de Barcelona ha experimentat en aquests anys. Es tracta d'un fenomen d'intensitat comparable al que es va registrar a les dècades dels cinquanta i seixanta. També s'han mostrat determinades característiques de la població immigrada, com serien l'estructura demogràfica, la ubicació als diferents districtes, la creació de llars de diferents nacionalitats, la utilització de la xarxa d'educació pública i la importància de Barcelona com a lloc de residència de determinades nacionalitats.